

آموزه های روانشناسی در قرآن و حدیث ۱

- ۱- برای داشتن روان شناسی قرآنی به پیش فرض هایی نیاز داریم که اصول آن را شرح دهید
- ۲- مبانی انسان شناختی روان شناسی از دیدگاه قرآن را شرح دهید
- ۳- منظور از عبارت ذیل که در قرآن و حدیث آمده چیست؟ (انسان با مشکلات آزمایش میشود .)
- ۴- منظور از انسان به مقدار توانایی اش وظیفه دارد چیست
- ۵- « مبانی هستی شناسی » چیست
- ۶- نظر قرآن راجع به امور متافیزیک و امور غیبی چیست
- ۷- مبانی اعتقادی را تعریف کنید
- ۸- آنچه به هنگام به دنیا آمدن در وجود ما نهاده شده را نام ببرید
- ۹- صوت از دیدگاه قرآن کریم و روایات را شرح دهید
- ۱۰- چرا پوشش سفید در اسلام تاکید شده است

جواب :

(۱)

- ۱- معرفت نقلی؛ (پیام وحی و روایت ائمه (ع)) برای مسلمانان دارای معرفت شناختی است.
- ۲- روان شناسی در رهیافت قرآنی یک شاخه علمی تجربی نیست، بلکه یک شاخه معرفتی است.
- ۳- این شاخه ی معرفتی از روش های مختلف تجربی ، عقلی ، شهودی ، نقلی ، و... بهره می برد.
- ۴- محور وحدت بخش معرفت روان شناسی اسلامی عبارت است از روان شناختی بودن موضوعات و مسائل آن ، نه روش یا هدف دیگر.

۵- قرآن برای حضور در زندگی روزمره است. پیروان آن باید تلاش کنند تا آموزه های آن را در زندگی پیاده کنند.

۲) انسان مخلوق است: انسان وجود نداشته بلکه خداوند او را خلق کرده است و خلقت او به صورت های مختلف و در مراحل مختلف مورد توجه قرآن قرار گرفته است - شاید این نکته به ذهن خطور کند چرا خداوند انسان را مخلوق معرفی می کند. این بدان جهت ممکن است باشد که انسان یادآور شود خالقی دارد که همه ی حالات او نظیر سلامت و بیماری ، شادی و غضب ، حس خوب و حس بد ، و... وابسته به اوست و دیگر اینکه در طول تاریخ حیات بشری بسیاری از انسان ها ادعای الوهیت کرده اند. پس بیان مخلوقیت انسان ناظر به این نکات می تواند باشد. همچنین او مخلوق است یعنی برای هدفی خلق شده ، ابتدا و انتها دارد که خالق وی برایش دفترچه ی راهنما (قرآن) را قرار داده است تا او را برای رسیدن به هدف نهایی خلقت یاری کند - انسان دو ساحتی است : انسان مرکب است از یک بعد مادی و یک بعد روحانی. خلقت نخستین انسان به اراده خودش نبوده اما کیفیت شکل گیری روح و تکامل آن با اراده اوست. این دو ساحت با هم ارتباط تنگاتنگ دارند و جسم و روح انسان دو روی سطح یک سکه محسوب می شوند . ویژگی روان شناختی اسلامی و تفاوت آن با روان شناسی غربی در دین است که هر دو ساحت انسان را مورد توجه قرار داده است.

۳- نسان با مشکلات آزمایش می شود: امتحان یکی از سنت های الهی است و این به هیچ وجه غیرقابل تغییر نیست. با بررسی منابع مختلف در می یابیم که سنت امتحان در امت های گذشته مثل حضرت نوح ، عاد ، سمود ، قوم حضرت ابراهیم ، حضرت لوط ، حضرت شعیب و... جریان داشته است ؛ بنابراین در امت حاضر و آینده نیز جریان خواهد داشت. به عنوان مثال در سوره عنکبوت میخوانیم : آیا مردم گمان کرده اند همینکه بگویند ایمان آوردیم به حال خود رها می شوند و آزمایش نخواهند شد؟! این دیدگاه باعث می شود انسان در تفسیر رفتارهای خود و دیگران تغییر نگرش ایجاد کند.

۴- انسان به مقدار توانایی اش وظیفه دارد: همه انسان های بالغ و عاقل در خطوط کلی تکالیف باهم شریک هستند؛ ولی برخی واجبات شرط هایی دارند که ممکن است برای بعضی از افراد آن شرط موجود نباشد و برای برخی دیگر باشد. مثلاً توانایی های جسمانی ، علمی ، مالی ، شغلی ، رشته تحصیلی و قانون خداوند این است که از هیچ کس بیشتر از توانایی اش تکلیف خواسته نمی شود و هیچکس مجاز نیست از تکالیفی که در توان اوست سر باز زند.

۵- هستی مخلوق خداست - هستی هدفمند است - هستی هماهنگ است و خالق واحد دارد - طبیعت برای انسان خلق شده است -

۶- امور غیبی هستی یا متافیزیک: غیب شامل اموری مانند فرشتگان ، آجنه ، شیطان و می شود که با چشم ظاهری قابل دیدن نیستند. اگر کسی به امور غیبی اعتقاد نداشته باشد نمی تواند به اسلام اعتقاد واقعی داشته باشد. اگرچه انسان به اذن خداوند به برخی از مصداق های غیب در همین دنیا دست پیدا می کند؛ بنابراین باز هم باید بدانیم که « کلیدهای غیب نزد اوست و کسی جز خدا آن را نمی داند؛ هر آنچه در خشکی و دریاست او می داند و هیچ برگی نمی افتد مگر اینکه در کتاب مبین آمده است ».

۷- آنچه انسان به آن اعتقاد دارد به صورت هشیار و ناهشیار در تمام ساختمان روانی او اعم از شناخت ها ، عواطف ، هیجان ها ، انگیزه ها ، رفتار های فردی ، اجتماعی و جا گرفته ، ایفای نقش کرده و مؤثر واقع می شود به ویژه اعتقادهای دینی که معمولاً از راسخ ترین اعتقادهای انسان محسوب می شود و کم و کیف آنها در روان شناسی افراد معتقد با افراد غیرمعتقد تفاوت ایجاد می کند.

۸- بازتاب های عصبی به صورت نباتی -

قوای حسی بیرونی و درونی و ابزار های آن ها که بعضی به صورت بالفعل (مثل حس شنوایی ، گرسنگی ، درد و ... حتی قبل از تولد هم وجود دارد) و برخی به صورت بالقوه (مثل بینایی که پس از ولادت فعال میشود) در نوزاد شکل میگیرد

ظرفیت های انفعالی _عصبی، که فرد بی اختیار از خود نشان میدهد. برای مثال با احساس درد چهره اش در هم میرود. با احساس گرما عرق میکند، با احساس سرما میلرزد

۹- صداها بیش از رنگ ها ویژگی های روان شناختی دارند چون صداها با احساسات و عواطف لحظه ای انسان مرتبط می شوند. بر اساس این ویژگی هاست که هم گوینده و هم شنونده بدون این که توافقی باهم کرده باشند در ارسال و دریافت یک حس مشترک موفق می شوند
این ارسال و دریافت ممکن است به نوع کلمات انتخاب شده، تن صدا، بلند یا آرام بودن کلام، نرم و دل انگیز یا خشن و رعب آور بودن گفتار مربوط شود

۱۰- سفید ترکیب همه نورهاست - باعث روشنی چشم است - آلودگی فرد را زود نشان می دهد - آرامش بخش است

....